

**AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA**

**Brüsszel, 2011. május 26. (27.05)
(OR. en)**

10630/11

**PI 54
COUR 28**

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	a Tanács
Előző dok. sz.:	10402/11 PI 50 COUR 27
Biz. jav. sz.:	7927/09 PI 22 COUR 28
Tárgy:	Az egységes szabadalmi bíraskodási rendszer létrehozása – Irányadó vita

1. Az Európai Unión belüli egységes, szakosodott szabadalmi bíraskodási rendszerrel kapcsolatos munka 2007-ben kezdődött el, azt követően, hogy a Bizottság 2007 áprilisában közzétette „Az európai szabadalmi rendszer fejlesztése” című közleményét¹. A Bizottság a közleményében a közösségi szabadalom létrehozásának szükségességére, valamint az egységes európai szabadalmi bíraskodási rendszer kialakításának sürgős voltára hívta fel a figyelmet. Olyan egységes szabadalmi bíraskodási rendszert javasolt, amely joghatósággal rendelkezne mind az európai, mind a közösségi szabadalmakkal kapcsolatos jogviták rendezésére.

¹ 8302/07.

2. Az egymást követő elnökségek 2007 közepe óta tartó intenzív munkájának eredményeként megszületett az Európai és Uniós Szabadalmi Bíróságról szóló nemzetközi megállapodás tervezete¹. A tervezett megállapodás célja egy olyan egységes, szakosodott bíróság létrehozása, amely kizárólagos joghatósággal rendelkezne mind az európai, mind a jövőbeli uniós szabadalmakkal kapcsolatos jogviták rendezésére. A megállapodás egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről olyan harmadik országok között jönne létre, amelyek az Európai Szabadalmi Egyezmény részes felei. A Bizottság 2009 márciusában a tárgyalási megbízásról szóló tanácsi határozatra vonatkozó javaslatát² is benyújtotta a Tanácsnak.
3. A Tanács a megbeszélések során elért haladást figyelembe véve 2009. június 25-én felkérte az Európai Unió Bíróságát (a továbbiakban: Bíróság), hogy adjon véleményt arra vonatkozóan, hogy a tervezett megállapodás összeegyeztethető-e a Szerződésekkel. A Bíróság 2011. március 8-án adta ki 1/09. sz. véleményét, amelyben kimondta, hogy a tervezett megállapodás a jelenlegi formájában nem egyeztethető össze a Szerződések rendelkezéseivel.
4. A Bizottság – annak a határozott céljának megfelelően, hogy úgy alakítsa a tervezett megállapodást, hogy az összeegyeztethető legyen a Szerződésekkel és hogy a felhasználók érdekében a lehető leghamarabb megtalálja a megfelelő megoldást – elfogadta a II. mellékletben található, az egységes szabadalmi bírászkodási rendszerre vonatkozó lehetséges megoldásokról és a további intézkedésekről szóló informális dokumentumot.
5. **A fentiekre tekintettel a Tanács (Versenyképesség) felkérését kap, hogy 2011. május 30-i ülésén az I. mellékletben található, az elnökség által megfogalmazott kérdés alapján folytatandó megbeszélést követően, jusson megállapodásra egy olyan politikai iránymutatásról, amelynek alapján – a II. mellékletben foglalt bizottsági informális dokumentumban felvázolt megoldási javaslatra és lehetséges további intézkedésekre építve – újrakezdhetők az egységes szabadalmi bírászkodási rendszer létrehozására irányuló tárgyalások.**

=====

¹ E megállapodástervezet legutóbbi változatát a 7928/09 dokumentum tartalmazza.
² 7927/09.

Az elnökség kérdése a Versenyképességi Tanács 2011. május 30-i ülésének résztvevőihöz:

„Egyetért-e azzal, hogy az Európai Bizottságnak »AZ EGYSÉGES SZABADALMI BÍRÁSKODÁSI RENDSZERRE VONATKOZÓ MEGOLDÁSOK – A BÍRÓSÁG 1/09. SZ. VÉLEMÉNYÉT KÖVETŐ LEHETSÉGES INTÉZKEDÉSEK« című informális dokumentumában felvázolt megoldási javaslatra és lehetséges további intézkedésekre építve újrakezdődjenek az egységes szabadalmi bírászkodási rendszer létrehozására irányuló tárgyalások?»

**AZ EGYSÉGES SZABADALMI BÍRÁSKODÁSI RENDSZERRE VONATKOZÓ MEGOLDÁSOK – A BÍRÓSÁG
1/09. SZ. VÉLEMÉNYÉT KÖVETŐ LEHETSÉGES INTÉZKEDÉSEK
A BIZOTTSÁG SZOLGÁLATAINAK INFORMÁLIS DOKUMENTUMA**

BEVEZETÉS

A 2009. december 7-i tanácsi következtetésekből foglaltaknak megfelelően a jövőbeli egységes szabadalmi rendszernek a következő két pilléren kell nyugodnia: az egységes szabadalmi oltalom megteremtése és a szabadalmakkal kapcsolatos jogviták rendezésére szakosodott, egységes joghatóság létrehozása. Mindkét vonatkozásban egyidejűleg kell eredményre jutni.

Az egységes szabadalmi oltalom létrehozásával kapcsolatos munka nagy léptekben haladt. A Tanács 2011. március 10-én felhatalmazott 25 tagállamot az egységes szabadalmi oltalom létrehozásának területén megvalósítandó megerősített együttműködésre. A Bizottság április 13-án két rendeletjavaslatot nyújtott be a megerősített együttműködés végrehajtására vonatkozóan: az egyik az egységes szabadalmi oltalom létrehozásával, a másik pedig az alkalmazandó fordítási szabályokkal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza. A Tanács keretében április 14-én a Mertens-csoportban kezdődött meg a fenti javaslatokkal kapcsolatos munka. A magyar elnökség jelezte, hogy a célja az, hogy a Versenyképességi Tanács május 30-i ülésén mindkét rendeletjavaslat esetében megállapodásra jussanak az általános megközelítésről.

Az egymást követő elnökségek vezetésével 2007 és 2009 között az egységes szabadalmi bíraskodás létrehozása érdekében végzett munka eredményeképp, megszületett az Európai és Unió Szabadalmi Bíróságáról (EEUSZB) szóló megállapodástervezet. A megállapodástervezet egy egységes szabadalmi bíróság, az EEUSZB létrehozásáról rendelkezik. Az EEUSZB (helyi és központi divízióval rendelkező) elsőfokú bíróságból és fellebbviteli bíróságból állna, és kizárólagos joghatósággal rendelkezne mind az európai, mind az uniós szabadalmakkal (jelenleg: egységes joghatással bíró európai szabadalom) kapcsolatos jogviták rendezésére.

A megállapodást a tervek szerint az Unió, a tagállamai és egyes olyan harmadik országok – például Svájc – kötnék meg, amelyek az Európai Szabadalmi Egyezmény részes felei. A Tanács 2009. július 6-án az EUMSZ 218. cikkének (11) bekezdése alapján az Európai Unió Bíróságának véleményét kérte arra vonatkozóan, hogy a tervezett megállapodás összeegyeztethető-e a Szerződésekkel. A Bíróság várható véleményének sérelme nélkül a Tanács 2009. december 7-én az EEUSZB főbb jellemzőit körvonalazó következtetéseket fogadott el (17229/09). A Bíróság 2011. március 8-án adta ki a véleményét, amely szerint a tervezett megállapodás a jelenlegi formájában nem egyeztethető össze a Szerződések rendelkezéseivel. A Versenyképességi Tanács legutóbbi, 2011. március 10-i ülésén a miniszterek megállapították, hogy mihamarabb újra kell kezdeni az egységes szabadalmi bíraskodási rendszerrel kapcsolatos munkát, és meg kell állapodni arról, hogy a Bíróság véleményét követően milyen irányban lehet továbblépni. A Bizottság szolgálatainak ezen informális dokumentuma azzal a céllal készült, hogy a Bíróság véleményének tükrében megvizsgálja és körvonalazza a lehetséges megoldást.

A BÍRÓSÁG 1/09. SZ. VÉLEMÉNYE

A Bíróság megerősítette, hogy az egységes szabadalmi bíraskodási rendszer létrehozására nem az egyetlen lehetőség, hogy a Tanács az EUMSZ 262. cikke alapján hatáskörrel ruházza fel az Európai Unió Bíróságát. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a tagállamok által nemzetközi megállapodással létrehozott bíróság összeegyeztethető lehet a Szerződés rendelkezéseivel.

A Bíróság az 1/09. sz. véleményében azzal kapcsolatban fejezte ki aggodalmát, hogy hiányoznak a megfelelő biztosítékok arra nézve, hogy az EEUSZB tiszteletben fogja tartani az uniós jog elsőbbségét, illetve a Bíróság értelmezésével összhangban fogja alkalmazni az uniós jogot. A Bíróság különösen annak a veszélyére hívta fel a figyelmet, hogy az EEUSZB esetleg nem kér előzetes döntéshozatalt a Bíróságtól olyan esetekben sem, amelyekben az uniós jog pontos értelmezéséről a Bíróságnak kellene döntenie. Rámutatott arra is, hogy a nemzeti bíróságok esetében rendelkezésre álló lehetőségtől eltérően abban az esetben, ha az EEUSZB sérti meg az uniós jogot, nem lehetne kötelezettségzegés miatt eljárást indítani a tagállamokkal szemben. Ráadásul az EEUSZB ilyen határozatai semmiféle vagyoni felelősséget sem vonnának maguk után valamely tagállam vagy tagállamok irányában.

A Bíróság megjegyezte azt is, hogy a tagállamok – többek között az EUSZ 4. cikkének (3) bekezdésében említett lojális együttműködés elve alapján – kötelesek biztosítani a saját területük vonatkozásában az uniós jog alkalmazását és tiszteletben tartását. E tekintetben a Bíróság számára elsősorban az ad okot aggodalomra, hogy harmadik országok részvételével a Szerződések keretein kívül álló nemzetközi bíróság felállítására kerül sor. A Bíróság úgy ítéli meg, hogy a lojális együttműködés elve alapján a tagállamoknak biztosítaniuk kellene az európai uniós jog elsőbbségének tiszteletben tartását, valamint a Bíróság mint az uniós jog végső értelmezőjének szerepét. A Bíróság rámutat, hogy a nemzeti bíróságok kötelesek előzetes döntéshozatalt kérni, és a Bírósággal együttműködve olyan feladatot töltenek be, amelyet közösen kell ellátniuk annak érdekében, hogy a Szerződések alkalmazása és értelmezése során biztosítsák a jog tiszteletben tartását. A Bíróság és a nemzeti bíróságok közvetlenül együttműködnek az uniós jog helyes alkalmazása és egységes értelmezése, valamint az e jogrend által a magánszemélyek részére biztosított jogok védelme érdekében.

A Bíróság ugyanakkor másképpen ítéli meg a tervezett EEUSZB-t, mint a Benelux Bíróságot. Ez utóbbinak a határozatai ugyanis – lévén, hogy több tagállam közös bírósága és ezért az uniós bírósági rendszeren belül helyezkedik el – olyan mechanizmusoknak vannak alávetve, amelyek biztosítják az Unió normáinak maradéktalan érvényesülését.

A JAVASOLT MEGOLDÁS

A Bíróság 1/09. sz. véleménye alapján úgy tűnik, hogy a harmadik országok részvételét ki kell zárni. Az alábbi opciókat lehetne tehát fontolóra venni:

- kizárólagos joghatóságot biztosítani a Bíróságnak a szabadalmakkal kapcsolatos jogviták rendezésére,
- a joghatóság a nemzeti bíróságoknál marad, amelyek a részt vevő tagállamok teljes területére vonatkozóan hozhatnak ítéleteket, ahogy a közösségi védjegy tekintetében, vagy
- kizárólagos joghatóságot ruházni egy, a tagállamok által létrehozandó független bíróságra.

Az első két lehetőség vélhetőleg nem felel meg a tagállamok politikai elvárásainak és a szabadalmi rendszer felhasználói érdekeinek. A tagállamok korábban ellenezték az első lehetőséget, vagyis azt, hogy a Bíróságra ruházzák a joghatóságot. Ez a lehetőség továbbá nem tenné lehetővé az egységes szabadalmi bíráskodást, mivel a Bíróságra nem lehet a „klasszikus” európai szabadalmakkal kapcsolatos jogvitákban való joghatóságot ruházni. A szabadalmi rendszer felhasználói többek között ezért ellenzik ezt a megoldást. Ez világosan kiderül a Bizottság által 2006-ban a jövőbeli szabadalmi politikáról folytatott megbeszélésekből, és azóta a szabadalmi rendszer felhasználói több alkalommal megerősítették azt. A második lehetőség, amely szerint az egységes szabadalomoltalmi joghatóság – úgy mint a védjegyoltalom esetében – a nemzeti bíróságoknál maradna, nagy valószínűséggel nem elfogadható a legtöbb tagállam és ipari szereplő számára, amelyek aggályosnak találják, hogy a nemzeti bíróságok alkalmazása nem feltétlenül eredményez jó minőségű ítéleteket és a részt vevő tagállamok teljes területén egységes értelmezést az ítéletekben, különösen a közös fellebbezési fórum hiánya miatt. A szabadalmi rendszer felhasználói folyamatos és határozott ellenállást tanúsítanak e megoldás ellen.

Az egyetlen lehetséges megoldás egy, a tagállamok közti nemzetközi megállapodás megkötése egy egységes szabadalmi bíróság létrehozásáról, amely csak a tagállamokban rendelkezik joghatósággal. A megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok jelezték, hogy támogatják az egységes szabadalmi bíróság létrehozását, tehát részt vehetnének egy ilyen joghatóságot létrehozó megállapodás aláírásában. Azon tagállamok, amelyek úgy döntöttek, hogy nem vesznek részt a megerősített együttműködésben, a területükön érvényes „klasszikus” európai szabadalmakkal kapcsolatos jogviták tekintetében törekedhetnek a közös szabadalmi bíróság létrehozásában való részvételre. A szabadalmi rendszer felhasználóinak érdekében, és hogy minél előbb megállapodás szülessen, a lehető legnagyobb mértékben meg kell tartani az Európai és Uniós Szabadalmi Bíróságról szóló megállapodástervezetről való megbeszélések eredményeit; a szöveget szükség szerint módosítani kell, különösen a Bíróság 1/09. sz. véleményének fényében.

Ennek alapján a jövőbeli szabadalmi bíraskodási rendszer az alábbi pilléreken kell, hogy nyugodjon:

– A tagállamok által létrehozott egységes szabadalmi bíróság. A Bíróság 1/09. sz. véleményének fényében ezt az egységes szabadalmi bíróságot csak a tagállamok hozhatják létre; harmadik államok nem vehetnek részt benne. Az Európai Unió nem lenne részes fél.

– Kizárólagos joghatóság a „klasszikus” európai szabadalmak és az egységes joghatással bíró európai szabadalmak megsértésével és érvényességével kapcsolatos polgári peres eljárások tekintetében. Az egységes szabadalmi bíróság joghatóságának mind a „klasszikus” európai szabadalmakra, mind az egységes joghatással bíró európai szabadalmakra ki kell terjednie. A szakosodott szabadalmi bíróság joghatóságának a „klasszikus” európai szabadalmakra való korlátozása elvenné az egységes szabadalmi oltalom vonzerejét, sőt, akár meg is gátolhatná az egységes szabadalmi oltalom létrehozását, a joghatóságnak az egységes joghatással bíró szabadalmakra való korlátozása pedig két különböző, az európai szabadalmakkal foglalkozó közös bíróság létrehozását eredményezheti. Ez az átfedés nem lenne ésszerű, különös tekintettel a kompetens bírák korlátozott számára és az egymásnak ellentmondó ítéletek kockázatára.

– Az EEUSZB fő jellemzőit meg kellene tartani: Az egységes szabadalmi bíróságnak meg kellene tartania az EEUSZB-nek a 2009. decemberi tanácsi következtetésekben foglalt alapvető jellemzőit is, ideértve a bíróságon belül a (helyi és központi divízióval rendelkező) elsőfokú bíróság, a fellebbviteli bíróság és a nyilvántartási hivatal létrehozását, a bírói testületek összetételét, a megsemmisítés iránti keresetekre és viszontkeresetekre vonatkozó joghatóságot, az eljárások nyelvére vonatkozó szabályokat és az átállási időszakot. E jellemzőket a tagállamok közötti hosszú és részletes párbeszéd során dolgozták ki: törekeny egyensúlyt teremtenek a különböző érintett érdekek között, és nehéz, de tisztességes kompromisszumot jelentenek, ugyanakkor a szabadalmi rendszer felhasználói is széles körűen támogatják azokat.

– Garanciák, amelyek biztosítják az uniós jogszabályoknak a teljes mértékben az uniós bírósági rendszerbe illeszkedő egységes szabadalmi bíróság általi tiszteletben tartását: A Szerződésnek való megfelelés érdekében – ahogy az a Bíróság 1/09. sz. véleményében szerepel – biztosítani kell, hogy az egységes bírósági rendszer tiszteletben tartsa az uniós jogszabályokat, és előzetes döntéshozatalt kérjen a nemzeti bíróságokra alkalmazandó feltételekkel összhangban. Biztosítani kell továbbá, hogy kötelezettségszegési eljárás vagy vagyoni felelősség formájában szankciókat lehessen kiróni. Mivel az egységes szabadalmi bíróságot kizárólag a tagállamok hoznák létre, lehetségesnek tűnik, hogy a Bizottság kötelezettségszegési eljárást indítson közösen az összes tagállam ellen azon esetekben, amikor az egységes szabadalmi bíróság megszegi az uniós jogszabályokat. Úgy tűnik, hogy ilyen esetekben valamennyi tagállamra közösen alkalmazhatók a vagyoni felelősségre vonatkozó szabályok is, amelyek szerint a tagállam köteles megtéríteni az uniós jog megsértésével valamely magánszemélynek okozott kárt. Mindkét kérdést tisztázni kell a megállapodásban, továbbá azt is, hogy hol lehet benyújtani egy *Köbler*-típusú keresetet (vagyis mely fórumon van biztosítva annak maradéktalan érvényesülése).

Az egységes szabadalmi bíróság megállapodással történő létrehozása során a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós vívmányokat. Amennyiben e vívmányok módosítására van szükség, azokat a megállapodás hatálybalépése előtt el kell fogadni. Úgy tűnik, hogy legalább a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK tanácsi rendeletet (Brüsszel I.) módosítani kell, mivel máskülönben a joghatóságra vonatkozó rendelkezései a megállapodással ellentétesként értelmezhetők.

Érdemes megjegyezni továbbá, hogy a tagállamok közötti megállapodás nem kötné az EFTA tagállamait (és természetesen más harmadik államokat sem), amelyek adott esetben a Luganói Egyezmény értelmében megtagadhatják a bíróság határozatainak elismerését.

Továbbra is a tagállamoknak kell foglalkozniuk annak kérdésével, hogy a fenti jogköröknek a valamennyi (részt vevő) tagállam közös – a tagállamok közti megállapodással létrehozott – bíróságára való átruházása összeegyeztethető-e a nemzeti (alkotmányos) joggal.

A JÖVŐBELI MUNKA LEHETSÉGES IRÁNYAI

Az egységes szabadalmi bíróságot tehát a közös joghatóság létrehozásáról szóló, a tagállamok által megkötött megállapodással lehetne létrehozni. Ahogy fent szerepel, a Bíróság véleménye alapján harmadik államok nem vehetnek részt ebben a megállapodásban.

A munkát a 2009. december 7-i tanácsi következtetések (17229/09), valamint az Európai és Közösségi Szabadalmi Bíróságról szóló megállapodástervezetről és alapszabály-tervezetről szóló felülvizsgált elnökségi szöveget tartalmazó 2009. március 23-i munkadokumentum (7928/09) alapján lehetne folytatni. A szükséges változtatásokat új elnökségi szövegbe kell foglalni, és megvitatásra benyújtani a tagállamoknak. E változtatások között szerepelnie kell a szerződő felekkel, a szükséges jogorvoslati lehetőségekkel és az uniós jognak az egységes szabadalmi bíróság általi tiszteletben tartásához szükséges garanciákkal kapcsolatos módosításoknak. Változatlan kell hogy maradjon ezzel szemben az egységes szabadalmi bíróságnak az EEUSZB számára előírt és a Tanács által 2009-ben jóváhagyott (17229/09) alapvető intézményi felépítése.